

Jau 10 metų Kultūros vertybių apsaugos departamentas kartu su nevyriausybinėmis organizacijomis gelbsti nykstančius piliakalnius.

Per 10 metų, sutvirtinus griūvančius šlaitus, išsaugoti nuo sunykimo 34 piliakalniai.

Norint išsaugoti piliakalnius, reikia juos prižiūrėti — apsėti žole ir šienauti, kirsti savaiminius krūmus, ankstesnių kirtimų atžalas, vėjovartas, pašalinti iš upių ir upelių vagų medžių sangrūdas, įrengti riboženklis ir paminklines lentas, rinkti šiukšles, keisti sunykusius laiptus, suolus, valyti drenažų žiotis, latakus ir šulinius.

Viešoji įstaiga
KULTŪROS PAVELDO IŠSAUGOJIMO PAJĖGOS
Piliakalnio g. 10, LT-2003 Vilnius
El. paštas: vagne@delfi.lt

- *Tvirtinamas Bradeliškių piliakalnis*

- *Lietuvos kariuomenės ir nevyriausybinių organizacijų pastangomis tvarkomi piliakalnių želdiniai.*

SENOJI • LIETUVOS • GYNYBOS • SISTEMA

PILIAKALNIAI

Lietuvos Respublikos
KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Maketavo ir spausdino L.C.prie KAM

Piliakalniai — tai kalvos bei krantų iškyšuliai su šlaitais, turintys aikšteles, sustatintus šlaitus, gynybinius įtvirtinimus (pylimus, griovius, terasas), kuriuose buvo įrengtos medinės pilys.

- Pirmieji piliakalniai baltų teritorijose atsirado II–I tūkstantmečių pr. Kr. riboje. Tai buvo natūralios kalvos, kurių plokščiose viršūnėse gyveno nedidelės žmonių bendruomenės.
- Ankstyviausi piliakalniai žinomi Rytų Lietuvoje.

- *Piliakalnio rekonstrukcijos pavyzdys*

- Vėliau gyvenvietės piliakalniuose pradėtos tvirtinti šlaituose kasant griovius bei pylimus. Šalia tokių piliakalnių atsiranda papėdžių gyvenvietės, išsiskiriančios juoda žeme su degėiais, lipdytomis puodų šukėmis bei gyvulių kaulais. Patys piliakalniai virsta įtvirtintomis gyvenviečių dalimis ar slėptuvėmis.

- Besikuriant Lietuvos valstybei bei kovų su kryžiuočiais ir Livonijos ordinu metu (XII–XV a. pradžia) įrenginėjami piliakalniai su iki 5 m aukščio pylimais bei iki 3 m gylio grioviais. Jų aikštelėse stovėjo tvirtos medinės pilys. Prie piliakalnių buvo didelės papėdžių gyvenvietės — papiliai. Šio laikotarpio piliakalniuose, be žistos keramikos, randama ir ginklų liekanų. Po Žalgirio bei Pabaisko mūšių medinės pilys Lietuvoje neteko savo reikšmės, piliakalniai buvo apleisti.

- Daugumos piliakalnių gynybinės sistemos pagrindą sudarė natūralios gamtinės kliūtys – vandens telkiniai (dažniausiai upės ir upeliai) ir kalvų, kuriose jie įrengti, aukšti ir statūs šlaitai.
- XIII a. medinės pilys sudarė dvi gynybines linijas. Nemuno gynybinė linija buvo nukreipta prieš Kryžiuočių ordiną. Ją sudarė Veliuonos, Kauno, Alytaus pilys. Kita, prieš Livoniją nukreiptą liniją, sudarė Dubysos, Šiaulių, Upytės, Utenos pilys. XIV a. pradėtos formuoti dar dvi gynybinės linijos — centrinėje Zemaitijos dalyje (Medvėgalis) ir žiedu aplink Vilnių. Sostinės gynybinę liniją sudarė net 2 žiedai — didysis (nutolęs 40–50 km spinduliu) ir mažasis (nutolęs 20–30 km spinduliu).

- *Punios piliakalnis*

- Tyrinėjamų piliakalnių radiniai yra labai svarbūs krašto proistorės 2500 metų trukmės laikotarpiui pažinti.
- Atsitiktinai aptikus archeologinių radinių, apie tai būtina pranešti Kultūros vertybių apsaugos departamento teritoriniam padaliniiui.

- *Archeologijos kasinėjimai Punios piliakalnyje*

- Piliakalniuose draudžiama vykdyti statybos, žemės judinimo (kasimo, arimo), vandens savavališko reguliavimo, kelių tiesimo, inžinerinių komunikacijų įrengimo, šlaitų ardymo darbus. Draudžiama specialiai tam neskirtose vietose važinėti po teritoriją, užtvirti kelią į piliakalnį, uždrausti jį tyrinėti ir skaidyti į atskiras valdas.